

Évforduló/25

(A diákszínpad negyed évszázada)

Negyedszázad nem kevés idő a mi életünkben sem. A Világ – úgy általában – ennyi időt számol egy nemzedékre (= generációra) valóra, vagyis amíg valaki a születésétől kezdve teljes értékű felnőtté cseperedik, aztán a hasonzorúek csoportjával együtt nagyjából ennyi idő során valamiféle ösvényt tapos ki és nyomot hagy az életnek nevezett létezés folyamatában.

Ennyi idő óta működik – megszakítatlanul – e falak között a „Latinovits Zoltán Diákszínpad”, és taposott, sőt árkolt ki az iskola közösségi és kulturális életében egy semmivel össze nem keverhető-téveszhető, nagyon sajátos (= mondhatnánk „karakteres”) utat, még a „falakon túl” hatóan és elismerten is. A kezdetektől mindmáig (és remélhetően még nagyon sokáig!) Lukácsi Huba tanár úr invenciózus és hallatlanul eredeti szemléletű vezetése-irányítása alatt-mellett. Az akkoriban (= 25 évvel ezelőtt) még nem olyan idős, mint amennyire ma fiatal tanár úr és kortárs kollégái a József Attila Gimnáziumban (mint pl. Szalay József tanár úr) gondoltak egy „merészet és nagyot” és életük nem kis részét rátéve indították el az iskolaszínházat, amelyik már a kezdetektől „több akart lenni”, mint egy átlagos, konvencionális (= „tizenkettő egy tucat”) diákszínkór; mondjuk az *iskolai ünnepélyeken szavalgató-versmondó, avagy alkalmanként villámtréfákat és tanár-paródiákat „lebonyolító”* társaságnál, és mindjárt az elején megfogalmazódott az az igény, hogy igenis a lehető leg(faj)súlyosabb = egész estét betöltő = „teljes ívű”, drámaiságot vagy éppenséggel komikus tartalmakat hordozó-kifejező – ha kell, „nehéz üzeneteket” közvetítő – klasszikus darabokat állítsanak a színpadra, mégpedig „kompromisszumok nélkül”. (Akár a görög sorstragédiáktól és komédiáktól kezdve, középkori misztériumjátékokon, reneszánsz és kora-újkor, vagy klaszszicizáló, esetleg romantikus, avagy éppen modern színműveken-darabokon át az „aktuális mába” megérkezve. Bármit, csak komoly tétje legyen a dolognak!

És igen, nem kevésszer és nem kevesen „szálltak be”: az iskola tanárai és más munkatársai vagy éppenséggel a szülők közül is és „tették oda magukat” = időt-fáradtságot nem kímélve, olykor külső szakmai kontrollt (profí színháziakat) is megidézve. Így aztán „meglátogathatott minket” Corneille és Racine, Shakespeare és Moliere, Lope de Vega és Carlo Goldoni avagy Gogol és Thornton Wilder. És nemkülönben – a hazai pályáról – Szigligeti Ede, Molnár Ferenc és Tamási Áron. Iskolai értelemben persze (= diák-szereplőnként négy, hat, nyolc évet számolva) máig már 3 – 4 generációs garnitúrához tartozó ifjak fordultak meg a színpadon és voltak köztük olyanok, akik még jóval az érettségi után

is visszajártak különböző szerepek eljátszására-adaptálására, ami nagyszerű hatással volt a generációk egymásra épülésére és „összefésülésére”, a tapasztalatok átadására, a szerves építkezésre. Történt ugyanis, hogy kb. egy tucatnyi olyan személy is kikerült ebből a fészekből, akik az ÉLET-ben is kamatoztatták azt, amit nagyrészt itt kezdtek felépíteni, és az előadóművészetek különböző szinterein találták meg hivatásukat. Ami pedig Latinovits Zoltán példáját, szakmai éthoszáét illeti, az a leg-valóságosabban érvényesült azokban az elszánt, legtisztább és őszinte törekvésekben, amelyek valóban átittatták-áthatották a társulat munkáját és – ha kellett – önfeláldozó elkötelezettségét. Az eredményt – a magam számára – így fogalmaztam meg: „A legtisztább amatőr lelkület és hozzáállás találkozás a professzionális szakmaisággal” = Az biztos, hogy óriási – szinte hihetetlen – mennyiségű munkát és szakmai alázatot testesít meg!

A siker és elismertség – teljesen megérdemelten – nem is maradt el. Mérhető – sőt mérhetetlen – módon növelte az iskola közösségének spontán örömet, önbecsülését és a szélesebb közvéleményben is egyre inkább terjedő hírét. Olyan megkerülhetetlen „toposz”-szá, viszonyítási ponttá vált a L. Z. Diákszínpad, amelyik más tevékenységeinkre (tanulás, alkotás, eredményességre-törekvés) érvényesen is motiváló hatással lehetett. Egyszóval feltétlenül érdemes volt kitüntetett helyen szerepeltetni a ciszterci újjászerveződés és konszolidáció folyamatában, lévén tökéletesen illeszthetőnek tűnt a szentimrés pedagógiai programhoz. Így aztán aktuális iskolai életünk és tevékenységünk egyik domináns eleme mind a mai napig, amikor is „fennállásának” már 25 éves jubileumát ünnepelhetjük.

Amikor is az emlékünneppel és az exkluzív színielőadással tökéletes összhangban – szinte sorsszerűen – történt még valami, ami szinte valószínűtlen fejleményként lesz számon tartva emlékeinkben. Történt ugyanis, hogy a József Attila Gimnázium történetében az utolsó olyan évfolyam, amelyiknek az indulásánál még a régi ciszterci iskolához köthetőség is érvényesült, az 1958 tavaszán érettségiző garnitúra volt. És ebbe az osztályba járt Szélyes Zoltán, aki később TV-rendezőként működve élte le aktív szakmai életét (ma már nyugdíjas, akire én még kiskölyök koromból emlékeztem, a templomból). És az ő felesége Bessenyei Odette, aki szintén TV-s karrierje mellett kiváló szobrászművészként is alkotott. És aki éppen 25 évvel ezelőtt az életnagyságúnál kicsit nagyobb (mell)szoborba mintázta Latinovits Zoltánt (mint Szindbádöt – a filmből). Akkoriban úgy volt, hogy a szobor bronzba öntve kap

nyilvánosságot, ám nem így lett. Viszont egy hónapja felkeresett minket az alkotó azzal, hogy a Latinovits-szobrot gimnáziumunknak ajándékozza, ahol méltó kiállításra kerülhet az iskola közterein. Fantasztikus egybeesés, hogy ez pont most történt, vagyis a 25 éves párhuzamosságában. Természetesen óriási volt az öröm(öm)(ünk) Lukácsi Huba és Szalay József tanár urakkal egyetemben. És mindenki mással, akik tudják, hogy miről is van szó. És természetesen nagyon megköszöntük a Szélyes-Bessenyei házaspárnak a dolgot, akik részt is vettek a jubileumi ünnepségen és szoboravatáson. Örökké ápolni fogjuk a velük kötött barátságot. Azt a sarkot pedig, ahol fontos iskolatörténeti emlékeinket állítottuk-állítjuk ki, nagyon méltó módon fogjuk kialakítani-felépíteni-díszíteni. A tervek már készülnek.

És természetesen köszönjük a Jóistennek ezt az egészet. Ahogy történt. Mert tudván- tudjuk, hogy mindez csak itt és csak így történhetett... és...

... ..
meg is történt!

U.i. Latinovits Zoltán 1949-ben érettségizett a már álamosított gimnáziumban, ám 1948-ig végig szentimrés diákként nevelkedett (= utolsó osztályfőnöke Horváth Richárd volt). Osztálytársa volt pl. Abody Béla, a későbbi József Attila-díjas író, kritikus, műfordító, az Írók Munkaközösségének főtársa, a Magvető Kiadó irodalmi vezetője, az Operaház főmunkatársa és a Vidám Színpad igazgatója és más jeles és olykor „hányatott életű” személyiségek. Őt magát és életének eseményeit itt és most nem részleteznénk. Jelentős szakmai irodalom és közlések állnak rendelkezésre ezzel kapcsolatban. A Diákszínpadnak az ő nevére és titulására való ajánlása történelmileg teljességgel indokolt és jó választás volt!

2011. november 4.

